

Oude Kerk en Weleveld, zondag 25 juni 2017

Hagenpreek, ds. J. Meijer

---

gelezen: Profetenlezing: Jesaja 62:6-7 en 10-12; Brieflezing: I Timoteüs 6: 11b-16;
Evangelielezing: Matteüs 10: 26-33

titel: En er voor gaan staan!

preek

*Gemeente van onze Heer Jezus Christus
lieve mensen van God,*

Het was een ware ontdekkingsvreugde, toen bij het voorbereiden van deze dienst voor deze zondag, bleek het uitgerekend vandaag dat het uitgerekend vandaag de gedenkdag is van de Augsburgse Confessie, die op 25 juni 1530 werd uitgesproken door Luthers rechterhand en medewerker Philippus Melanchton, op de Rijksdag van Augsburg, ten overstaan van Keizer Karel de Vijfde.

Dat wisten wij niet toen wij we deze datum ooit uitkozen voor onze Hagenpreek, maar het valt prachtig samen.

Het eerste deel van die Augsburgse Confessie, ook wel Confessio Augustana, die bestaat uit 21 artikelen en bevat de hoofdstellingen van de lutherse leer, die in de jaren daarvoor was ontwikkeld door Luther en Melanchton.

Het tweede deel bestond uit een opsomming van wat de lutheranen beschouwden als de belangrijkste misbruiken binnen de, en dat moeten we er áltijd bij zeggen: tóenmalige (!) Rooms-Katholieke Kerk.

De *Confessio* was -en dat is belangrijk om te weten- gematigd van toon, daar Melanchton en Luther hoopten -nog steeds toen!- op een verzoening met de Rooms-Katholieke Kerk.

Dat laatste is wel bijzonder, ook op deze dag, waarop onze priester Zygfryd Nowara samen met zijn Rooms Katholieke parochie en met mensen uit de breedte van kerkelijk Borne en omstreken zijn vijftienvijftig jarig priesterjubileum viert.

Hopend op een verzoening met de Moederkerk, in alle eerlijkheid de belangrijkste misbruiken aan de orde stellend, met name in die tijd de aflaathandel en een wel erg werelds en gematerialiseerd geworden geloof en er voor uit komen waar men voor stond. En de kern van dat alles was: de mens vóór het Aangezicht van God, zonder bemiddeling van een instituut, maar jij schepsel ten overstaan van jouw Schepper, als keek je elkaar recht in de ogen.

Pro-testare in de meest letterlijke zin van het woord: staan voor waar je voor staat en waar je van binnenuit heilig van overtuigd bent. Het geweten spreekt en kàn niet anders. 'Hier sta ik en ik kan niet anders', een uitspraak aan Luther toegeschreven op een eerdere Rijksdag, die van Worms in 1521.

Zoals al een aantal keren eerder gezegd in dit Luther500-jaar, mag dit jaar er niet een zijn van Protestantse of Reformatorische triomf of anti-Rooms Katholieke geluiden. Helaas gebeurt dat her en der wel. Nee, laat dit jaar ons oproepen om ons te bezinnen over waar we met elkaar voor staan. Niet hoe we tegenover elkaar staan, als verschillende geloofsrichtingen, maar hoe we samen in deze wereld staan, samen in deze samenleving staan en hoe we de vragen van deze tijd tegemoet treden.

Déze tijd, déze wereld, déze samenleving vraagt om een *pro-testare*, om een getuigen en een belijden van waar we voor staan als het gaat over de waarde van het leven, de waarde van de Schepping, de waarde van de mens ín die Schepping. Over de ver-ont-waardiging die er plaatsvindt, over hoe het leven soms bedreigd wordt door allerlei belangen en machten en hoe wij daarin mogen getuigen van een ander geluid, namelijk dat van de Schepper die déze wereld, déze mensheid, òns mensen tot een andere bestemming heeft geschapen dan er met elkaar zo'n puinhoop van te maken.

“Jeruzalem, ik heb wachters op je muren gezet, die nooit zullen zwijgen, dag noch nacht.” Zegt Jesaja. Waakzame wachters die in de gaten houden wat er gebeurt en wat die stad van Vrede, dat Jeroesjalaïm bedreigt. “Jullie die een beroep doen op de

Eeuwige, gun jezelf geen rust en gun Hèm evenmin rust totdat hij Jeruzalem weer heeft gegrondvest en haar roem op aarde opnieuw wordt bevestigd". Met andere woorden: blij wakker, waakzaam en blijf ook bidden tot God om voortdurende bijstand in het altijd maar weer alert zijn en het benoemen van wat het leven van de Schepping en de Schepselen bedreigt en aanvecht.

Het is deze gedachte waarover ik in de afgelopen weken belangrijke dingen heb geleerd bij het bestuderen van teksten van Cornelis Heiko Miskotte, een van de grootste Nederlandse theologen van de 20^e eeuw. Hij die bekend is geworden om zijn stellige houding tegen het nazisme, in de lijn van de grote Karl Barth, hij die op 8 mei 1945 preekte over de overwinning van God op de vijand en daarbij zich afvroeg: "Wie zijn dan Gods vijanden...?" Nee, niet simpelweg: de Duisters zijn Gods vijanden, zoals je ook nooit kunt zeggen: de Rooms en zijn Gods vijanden, of de Moslims zijn Gods vijanden, of: de ongelovigen zijn Gods vijanden.

Gods vijanden zijn zij die het leven, het schepselleven, het menselijk leven en alle waarden die daar bij horen met voeten treden en met onrecht schenden. En dat kunnen dus ook gelovigen en vromen zijn. En daar moeten wij waakzaam voor zijn! En dat zullen wij als mensen die Jezus willen volgen en ons kinderen van God willen noemen, blijvend voor ogen moeten houden en er blijvend voor moeten bidden. Zonder angst! "Wees niet bang voor hen die wel het lichaam maar niet de ziel kunnen doden", zegt Jezus in Matteüs 10.

En in de eerste brief aan Timoteüs horen wij: "Streef naar gerechtigheid, voormheid, geloof, liefde, volharding en zachtmoedigheid. Strijd de goede strijd van het geloof".

De goede strijd, en dus niet de verkeerde. De goede strijd is die van de gerechtigheid en om vrede, is een strijd zonder wapens en grove taal, is een strijd zonder geschreeuw en rare vooroordelen, is een strijd die niet op het uiterlijk is gericht, maar op de binnenkant van de waarden van God, die zijn schepping intens liefheeft en die ons als schepselen liefheeft en die niets liever wil dan dat we tot ons recht komen.

"Meer dan een zwerm mussen ben je waard. En alle haren van je hoofd zijn geteld." En dat geldt ook voor hen die wat minder haren hebben gekregen in de loop van de tijd.

Daar zouden we voor moeten staan, in ons leven, in ons geloven, in ons handelen, in ons spreken. In ons bidden, zegt Miskotte. Dat wij als mensen die zichzelf kinderen van God noemen, ons hart openen en het zo wijd als de wereld maken, om in zijn Geest te bidden voor alles wat in het groot en in het klein in nood is, bedreigd wordt en niet kan leven in het Licht van de Schepper.

Wij worden geroepen om waakzaam te zijn, te weten wat er leeft, er naar te luisteren, het serieus te nemen, niet weggijken, niet denken: ach, het zal zo'n vaart niet lopen, niet denken: ach, de soep wordt niet zo heet gegeten als ze wordt opgediend. Dan worden we lauw en misschien wel laf. Waakzaam zijn is steeds scherp blijven over wat er om ons heen gebeurt en niet minder dan wat er in ons zelf gebeurt, alert en waakzaam analyseren wat goed is en wat kwalijk is. 'De geesten onderscheiden' en daarin ook steeds kritisch zijn over wat de Heilige Geest in de weg staat.

“Maar zij zijn in opstand gekomen en hebben zijn Heilige Geest gekrenkt”, hoorden we. Dat geldt in de Christelijke traditie als een hoofdzonde. Meer nog dan allerlei kruimelzonden, waarvan Luther overigens zei dat ie er best mogen zijn, by the way. Meer nog dan allerlei kruimelzonden die zo zijn uitvergroot dat die het zicht op wat ècht kwalijk en onrechtvaardig is hebben belemmerd.

Wat Luther ons heeft gebracht, en wat theologen als Miskotte ons hebben willen zeggen, is dat we steeds opnieuw diep naar binnen moeten om bij onszelf te rade te gaan hoe je er voorstaat, hoe je omgeving, je samenleving, je wereld er voorstaat. In welke staat die zich bevindt. Dàt is namelijk wat bevinding en bevindelijkheid ten diepste betekent: waar bevind ik mij, hoe sta ik er voor?

Ja hoe staan we er voor? Hoe staat u er voor? Hoe sta jij er voor? Hoe staan wij er voor? Hoe sta ik er voor? Durf ik er voor te gaan staan, dat er met het Evangelie van Jezus Christus wel degelijk een totaal andere waarde is neergezet in deze rare, warrige en soms volstrekt idiote wereld? Dat nieuwe waarden van liefde, medemenselijkheid en recht ons zijn verkondigd en aangezegd en dat wij in die liefde en in dat recht mogen leven!

Er is werkelijk wel wat om voor te gaan staan. Pro-testare. Staan voor waar je voor staat en er van getuigen. Wij hoeven dat gelukkig niet in het geheim te doen. Onze diensten kunnen in veiligheid hier plaatsvinden en hoeven niet in de open lucht te worden beveiligd door soldaten. Maar in geestelijke zin: wij zelf moeten zorgen dat we ons wapenen, innerlijk, tegen de aanvallen van buiten die de Heilige Geest willen krenken.

Laten wij daarom, in navolging van Jesaja, Paulus, Matteüs, Jezus Christus, Luther, Melancton, Miskotte maar wat mij betreft even zo goed Paus Fransiscus en allen die ons in geloof en liefde en Licht zijn voorgegaan, de waarden van Gods Koninkrijk steeds opnieuw toelaten en er van te getuigen. In gebed, in woord, in daad. In gezamenlijkheid, niet alleen dus met protestantse geloofsgenoten, maar met allen die de waarden van het leven hooghouden en er van willen getuigen. En dat durven!! Er voor te gaan staan!

Amen